
Žalují! Dopis Socialistické internacionále

Žalují! Projev adresovaný Socialistické internacionále v říjnu 1938 (úryvek)

IV.

Co lze v dopise říci víc? Bylo by málo charakterizovat vše to slovy, že Československo bylo ve svých osudových chvílích Francií a Anglií opuštěno.

Zde je nutno podle pravdy konstatovati, že bylo přímo zraženo. Byla to Francie, jež přiměla Československo k tomu, aby budovalo opevnění! Republika Československá podstoupila zde bezměrné oběti celých *dvaceti miliard Kč!* Byla to Francie, jež nám v posledních dnech dala příkaz, abychom *mobilisovali!* Byl to soudruh Leon Blum, jenž nám jako ministerský předseda vzkazoval, že bude-li republika Československá napadena, Francie věrně dostojí svým smlouvám a přijde nám na pomoc!

A byl to sám nynější ministerský předseda *Daladier*, jenž ještě dne 12. července t. r. před celým světem prohlásil v Paříži: „*My nikdy nezradím slova, která jsme dali a slavnostní závazky Francie vůči Československu jsou pro nás nezvratitelné a posvátné.*“ (Inéluctables

et sacrés.)

A vedle Francie byla to ovšem také Anglie, jejíž premiér Chamberlain nepřetržitě harangoval, že musíme požadavkům strany Henleinovy vyhověti až do nejkrajnějších mezi, při čemž vždy výslovně prohlašoval, že „*integrita Československé republiky a její demokratická ústava musí zůstatí nedotčena.*“

my jsme také přátelským radám p. Chamberlaina vyšli vstříc způsobem, jaký v dějinách Evropy nemá příkladu. Vypracovali jsme pro všechny národní menšiny v Československu takový *národnostní statut*, jenž sahal až na samé hranice československé státní samostatnosti a jenž v poměru státu k menšinám nemá v pravdě analogie v žádném jiném státu světa.

Za všechnu tuto svou dobrou vůli a důvěru ve spřátelené velmoci jsme proto mohli právem očekávati, že se s námi v rozhodujících dobách bude také *mluviti*, že nám bude upřímně podle pravdy sděleno, do jaké míry budou nebo nebudou moci tyto velmoci svůj postup ve shodě s námi sledovati, *abychom se dle toho mohli zařídit!* Ale spřátelené Československo nebylo již uznáno hodným, aby se s ním mluvilo! *Československo přestalo být subjektem a stalo se objektem, jemuž se jen diktuje! Jediná demokratická republika v srdci Evropy byla úplně opuštěna a tím také nekonečně pohaněna!*

V.

A nyní přišel ten strašný Mnichov! Čtyři lidé se sešli, aby v několika málo hodinách rozhodli o osudech Československa, aby zničili nejdemokratičtější republiku v srdci Evropy a statisíce *pokojných a mírumilovných občanů českých jako německých uvrhli do bezměrného utrpení, pro něž nelze naléztí slov!*

MASARYK: ČASOVÁ OSA

Nechť se dnes pánové z Anglie a Francie přijdou odívat na toto dílo zkázy!

Nejdříve rozbili skonsolidovanou a stabilní republiku, v níž nebylo po dvacet let žádných převratů, a jež byla vzorem pokoje a míru ve střední Evropě. Nejdříve zničili tento kvetoucí a hospodářsky prosperující stát - a nyní se odvažují na něj sbírat milodary, jako bychom byli státem žebráků a dobrodruhů, kteří se dovolávají pokryteckého cizího milosrdenství! Čteme v novinách, že také bývalý prezident francouzské republiky Millerand věnoval obnos 500 korun na podporu státu, jenž v mnohém byl i samé Francii poučením a příkladem.

Analyzujeme, interpretujeme:

- Zaměřte se na tón prohlášení. Jak autor mluví o Británii a Francii? Jakými slovy popisuje Československo?
- Jaké příčiny má autorovo jednání? Jak mohl text působit na čtenáře ve své době?
- Text vyšel v Československu také po druhé světové válce. Pro koho mohl být určen a za jakým účelem byl znovu vydán?

Komentář

Autor projevu František Soukup (1871- 1940) byl významný československý politik sociálně-demokratické strany, v parlamentu působil už za Rakouska-Uherska. Byl jedním z tzv. „mužů října“, politiků, kteří hráli důležitou roli při ustavení Československa v říjnu 1918.

Po mnichovské dohodě a odtržení Sudet v říjnu 1938 napsal Socialistické internacionále, mezinárodní organizaci socialistických stran, provolání „Žaluji!“, ve kterém oznamuje, že se nikdo z českých socialistů nezúčastní jejího sjezdu. V emotivním projevu vysvětluje proč. Již v tomto textu, vzniklém krátce po mnichovské dohodě, můžeme identifikovat všechny rysy vyprávění, jak se v české kolektivní paměti kolem této události vytvořilo. Soukup viní Velkou Británii a Francii ze zrady (a obviňuje z podílu na ní i francouzské socialisty) a Československo líčí jako osamoceného bojovníka ze demokracii.

Můžeme chápat, že Československo byl Soukupův životní projekt a jak emotivní pro něj byl jeho rozpad. Charakteristické je, že v českém překladu vyšlo prohlášení znovu po druhé světové válce (po Soukupově smrti). Předválečné zklamání z politiky západních spojenců a utvrzování v příběhu zrady bylo jednou z příčin, proč se československá politika i veřejnost přimkly k politice Sovětského svazu.

Zdroj

Dokumenty k historii mnichovského diktátu: 1937-1939: [dokumenty z českých a sovětských archívů]. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1979. 454 s.